

Sjednice organa Komore

IMPRESUM

**GODINA V / 2005.
BROJ 30
februar**

Glasnik je zvanično glasilo
Privredne komore
Kantona Sarajevo

Uređuje redakcijski kolegij u
sastavu:

Predsjednik:
Munevera Pahor

Glavni i odgovorni urednik:
mr. Irfan Mehičić

Tehnički urednik:
Elvira Baždar

Članovi:
**mr. Branka Tankosić,
Rusmira Mandić,
Faruk Podrug,
Mubera Kadrić,
Latifa Huseinović**

Lektor:
Saliha P. Kurtović

Izdavač:
Privredna komora Kantona
Sarajevo, 71 000 Sarajevo,
La Benevolencija br .8
Telefoni: 00387 33/ 250 100,
250 101, 250 196
Faks: 00387 33 250/137,
250/140

Štampa:
Blicdruk, Sarajevo

Na osnovu mišljenja Federalnog
ministarstva obrazovanja, nauke
i sporta broj 04-15-2875/01, od
07.06.2001. god. ova publikacija
je oslobođena poreza na promet.

BESPLATAN PRIMJERAK

Upravni odbor u funkciji pripreme Skupštine

Sedma sjednica Skupštine Komore

INTENZIVNA AKTIVNOST KOMORE I U USLOVIMA OGRANIČENIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Na redovnoj godišnjoj sjednici Skupštine Privredne komore Kantona Sarajevo, održanoj 24. februara konstatovano je da je stanje u privredi Sarajevskog kantona već duži vremenski period teško i složeno. Pored niza ispoljenih problema u poslovanju privrede, prije svega, zbog još uvijek nepovoljnog ambijenta za unosno poslovanje, neuređenog tržišta, nedovoljne zaštite domaće proizvodnje, visokog učešća sive ekonomije i neloyalne konkurencije, nedovoljne investicione aktivnosti i dr., ipak su u 2004. godine ispoljene i određene pozitivne tendencije u poslovanju privrede. To je dijelom, kako je to istakao potpredsjednik Komore mr. Irfan Mehičić, rezultat intenzivirane aktivnosti Komore na kreiranju rješenja za unapređenje privrednog ambijenta, iniciranje aktivnosti na donošenju poticajnih mjera za razvoj privrede, predlaganje razvojnih projekata, realizaciji medijske kampanje "Kupujmo domaće" i drugih aktivnosti.

Na osnovu informacija i analiza o stanju, prioritetne aktivnosti Komore u tekućoj godini će biti usmjerene na podršku binisu kroz projekte i poslovne usluge, unapređenje partnerskih odnosa u zastupanju interesa članova pred organima izvršne vlasti i uprave, unapređenje izvoza i drugo. U središtu aktivnosti Komore u mjesecu martu će biti održavanje okruglog stola o građevinarstvu, organizovanje stručnih rasprava o pitanjima privatizacije javnih preduzeća, Zakona o akcizama, Kodeksu poslovne prakse članova Komore, te nizu drugih pitanja vezanih za podsticanje rasta i razvoja privrede.

Skupština je, na osnovu ranije donesenih odluka, razrješila pojedine članove Upravnog odbora i Nadzornog odbora Komore i imenovala nove. Usvojen je Godišnji obračun za 2004. godinu i konstatovano da je Komora, iako je poslovala u objektivno teškim uslovima, iskazala visok stepen racionalnosti u poslovanju.

Medijska kampanja «Kupujmo domaće» se nastavlja

Privredna komora Kantona Sarajevo i DPP Studio d.o.o. krajem februara predstavili su novi paket video spotova koji će se početi prezentirati u mjesecu martu tokom četvrtog ciklusa medijske kampanje koja se odvija u okviru projekta «Kupujmo domaće». Domaćin prezentacije bila je Sarajevska pivara, učesnica prethodnih ciklusa.

Četvrti ciklus će se odvijati pod sloganima «Kada» i «Ne zaboravi». Različiti paketi marketing poruka obezbjeđeni su na velikom broju medija, zavisno od ciljne grupe potrošača i finansijske mogućnosti firme. Cijene produkcije i emitovanja marketing poruka za sadašnje i potencijalne članove Komore su znatno snižene, čak i do 50 %.

Rezultati nedavno provedene ankete među potošačima o efektima kampanje potvrđuju da je došlo do promjene odnosa potrošača prema domaćim proizvodima i da se kupuju mnogo više nego ranije. U kampanji je do sada učestvovalo devet kompanija: Klas, Fabrika duhana Sarajevo, NTCHS, Sinalco-Teloptic, Bosnalijek, BH Telecom, Vispak, Sarajevska pivara i Doncafe. Sve ove firme potvrdile su da je povećana prodaja njihovih proizvoda za vrijeme medijske kampanje i ujedno najavile svoje učešće i u njenom četvrtom ciklusu.

Medijsku kampanju pokrenuli su početkom prošle godine Komora i DPP studio, a do sada su uspješno realizirana tri ciklusa pod sloganima «Nagrada igra u kojoj sigurno dobijate», «Kako izgraditi 1 km autoputa» i «387 za domaće».

Prema riječima Kemala Grebe, predsjednika Privredne komore Kantona Sarajevo, realizacijom ovog Projekta već je zabilježeno povećanje kupovine domaćih proizvoda, a time i povećanje proizvodnje i zaposlenosti u KS, smanjenje deflacione tendencije u spoljnotrgovinskoj razmjeni, većeg punjenje budžeta i niza drugih pozitivnih tendencija u privredi.

Ukoliko ste zainteresirani da se i Vaš proizvod nađe u prepoznatljivoj, vrhunski kreiranoj reklamni domaćeg proizvoda nazovite Privrednu komoru Kantona Sarajevo!

Brojevi telefona: 250-122, 250-144 i 250-100

E. Baždar

Regulacija gasnog sistema u državi

Početkom februara održana je zajednička sjednica Savjeta za komunalnu djelatnost i Savjeta za industriju Privredne komore Kantona Sarajevo na kojoj je raspravljano o cijeni prirodnog gasa i njenog utjecaja na troškove poslovanja privrednih subjekata u Kantonu Sarajevo. Sastanku su prisustvovali i predstavnici resornih ministarstava Vlade KS. U veoma konstruktivnoj raspravi distributera prirodnog gasa i najvećih potrošača u Kantonu iskazan je interes o potrebi efikasnije regulacije gasnog sistema u državi. Zaključeno je da gasni sektor treba organizirati u skladu sa domaćim energetske resursima, što bi omogućilo minimiziranje troškova prijenosa i distribucije. Istaknut je snažan zahtjev da privreda KS ima ravnopravan tretman u pogledu cijene gasa sa ostalim područjima zemlje, te da se iz troškova

energenata isključe socijalni i drugi troškovi koji utiču na ukupnu cijenu proizvoda, kako bi se ojačala konkurentnost firmi na domaćem i inozemnom tržištu.

U raspravi su pokrenuta mnoga značajna pitanja i Komora će u veoma kratkom roku, uz punu saradnju sa BH Gasom i Sarajevogasom uraditi precizne kalkulacije troškova sadržanih u cijeni gasa s namjerom da se nadležnim organima dostave prijedlozi za iznalaženje najboljih rješenja regulacije gasnog sistema.

Jedan od zaključaka ovog sastanka bio je da se u što kraćem roku organizira sastanak na kojem bi se privrednici informisali šta je učinjeno od strane nadležnih kantonalnih organa (postupak tarifiranja), da bi se troškovi ovog energenta u ukupnoj cijeni proizvoda sveli na realnu mjeru.

E. Baždar

Izdavačko-grafička industrija

Nezavidan položaj grafičara

Zbog izuzetno teškog stanja u izdavačko-grafičkoj industriji u Privrednoj komori Kantona Sarajevo održana je 31. januara tekuće godine, proširena sjednica Savjeta za šumarstvo, drvnu industriju, grafičku djelatnost i preradu duhana, čija je rasprava bila fokusirana na sistemski pristup rješavanja položaja izdavačko-grafičkih kuća

Istaklo se da je najveći dio problematike ove djelatnosti vezan za carine na većinu neophodnog repromaterijala, koji se ne proizvodi u zemlji, već se moraju uvoziti. Carine se kreću u rasponu od 5 do 10%. Time su domaće izdavačko-grafičke kuće dovedene u neravnotežan položaj na tržištu u odnosu na ovu djelatnost u zemljama okruženja, konkretno R Hrvatskoj, R Sloveniji i Srbiji.

U tim zemljama, zakonom je regulisano oslobađanje od plaćanja carine i carinskih dažbina pri uvozu robe za firme iz ove djelatnosti i to kroz više vrsta oslobađanja kao npr.:

- oslobađanje plaćanja od carina pri uvozu radi izvoza (tzv. kompenzirajući proizvodi)

- primjenom Protokola H iz Međunarodnog sporazuma o uvozu obrazovnih, kulturnih i naučnih dobara za koje se pri uvozu (materijal i mašine koje služe za izradu knjiga, publikacija i dokumenata) ne plaća carina.

Kako bi se uspješnije djelovalo i kako bi se za izdavačko-grafičke firme u Kantonu i zemlji stvorio ambijent sa ujednačenim uslovima poslovanja u odnosu na konkurentske firme iz zemalja u okruženju, potrebno je sagledati mogućnost sniženja carinskih stopa, a po mišljenjima nekih od menadžera, carine treba i ukinuti jer se radi o materijalima koji se ne proizvode u BiH.

Na ovaj način bi se zaustavio odliv sredstava iz zemlje, sa jedne strane, a sa druge strane povećala bi se investiciona sposobnost ove djelatnosti, čime bi bilo realno očekivati otvaranje novih radnih mjesta kao i osavremenjavanje tehnološke opreme i rada u izdavaštvu i grafičkoj djelatnosti. Poslovanjem u ovakvim uvjetima, kakvi su sada, ova djelatnost sebi ne može priuštiti ni osnovna sredstava, a kamo li praćenje savremenih tehnoloških trendova kakvi su u izdavačko-grafičkim kućama naših susjeda i dalje.

Iako po prisutnoj problematici nisu usamljeni, jer nema privrednog subjekta u zemlji koji se ne

susreće sa nizom problema u poslovanju, privrednici ove djelatnosti su stanovišta da je neophodan ozbiljniji, sistemski pristup rješavanju položaja izdavačko-grafičkih kuća. Sistemski iz razloga, jer se po njihovom mišljenju najveći dio problematike odnosi na rješenja kakva su u zakonskom okviru na državnom nivou, konkretno na dijelove Zakona o carinskoj politici BiH i Zakona o carinskoj tarifi BiH. U Zakonu o carinskoj tarifi BiH, kako je rečeno, neophodno je iščistiti i osavremeniti Član 48 Zakona (sa najvećim dijelom repromaterijala za grafičku djelatnost).

Kada se diskutovalo o uslovima i zaštiti koju susjedne zemlje pružaju svojoj grafičkoj i izdavačkoj djelatnosti, prisutni su istakli da se radi uporedbe čak ne

treba ići ni iz zemlje. Naime, po njihovim saznanjima, Republika Srpska je ispoštovala Odluku o utvrđivanju štamparskih poslova od državnog interesa (Sl. Glasnik BiH 24/03), jer ni jedan nastavni udžbenik nije štampala vani. Prema riječima diskutantata, u Federaciji BiH znatan broj izdavačko-grafičkih kuća udžbenike je odštampalo u štamparijama Hrvatske ili Slovenije.

U diskusiji je također istaknuto i pitanje štampanja markica i drugih hartija od vrijednosti koje se kao vrijednosni papiri štampaju u inozemstvu, što ne radi ni jedna država u Evropi. Za takve poslove, po mišljenju menadžera, domaće štamparije imaju i kapacitete i odgovarajući kvalitet rada.

Zaključci sa sjednice

Sačiniti prijedlog potrebnih korekcija u tekstu Člana 48 Zakona o carinskoj tarifi (Sl. glasnik BiH 58/04), a koje se odnose na pregled uvoznog repromaterijala za izdavačko-grafičku djelatnost i putem Vanjskotrgovinske Komore BiH pokrenuti inicijativu prema nadležnom ministarstvu za izmjene u Zakonu o carinskoj tarifi BiH u smislu smanjenja carinskih stopa za sve repromaterijale koji su neophodni za izdavačko-grafičku djelatnost, a koji se ne proizvode u BiH.

Istražiti podatke o poticajnim i zaštitnim mjerama za izdavačko-grafičku industriju koje primjenjuju zemlje u okruženju.

A Čerimagić

Ogromni gubici proizvođača i prerađivača akciznih roba Zahtijevaju se hitne izmjene Zakona o akcizama

Nakon više zahtjeva pokretanih od strane kompanija i privrednih asocijacija da se izvrše izmjene Zakona o akcizama i Pravilnika o njegovoj primjeni, koji su se negativno odrazili na poslovanje privrednih subjekata, to još uvijek nije urađeno. U Privrednoj komori Kantona Sarajevo održan je 04. marta sastanak sa prerađivačima i proizvođačima akciznih roba, na kojem je zatraženo od Uprave za indirektno oporezivanje i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine da izvrše izmjene ovog zakona i Pravilnika, u skladu sa prijedlozima komorskog sistema BiH i pod hitno upute Parlamentu BiH na usvajanje i njihovo objavljivanje u Službenom glasniku BiH. Također je konstatovano da je došlo vrijeme da se pojedinačno imenuju osobe koje predlažu propise kojima se nanosi šteta privredi i društvu u cjelini.

Sastanku su prisustvovali predstavnici firmi Bosnalijek, Sarajevske pivare, Kofikoma, Doncafea, Apoteka Sarajevo i predstavnik Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine. Štete koje su pomenute firme pretrpjele od primjene Zakona o akcizama iskazuju se u milionskim iznosima i ukoliko se ne pristupi predloženim izmjenama najvjerovatnije će doći do otpuštanja zaposlenika, obustavljanja dijelova proizvodnje ili potpunog zatvaranja firmi. Sve ovo imaće direktne posljedice ne samo na poslovanje ovih kompanija već i društvo u cjelini. Firme zemalja iz okruženja su oslobođene plaćanja posebnih poreza na pojedine proizvode ili su stimulisane putem raznih poticajnih mjera u cilju povećanja izvoza, čime su konkurentniji na bosanskohercegovačkom tržištu.

Učesnici rasprave su još jednom naznačili važnost hitnog usvajanja Zakona o duhanu Bosne i Hercegovine i njegovom objavljivanju u Službenom glasniku BiH.

E. Baždar

Okrugli sto

Ignorisanje problema građevinara

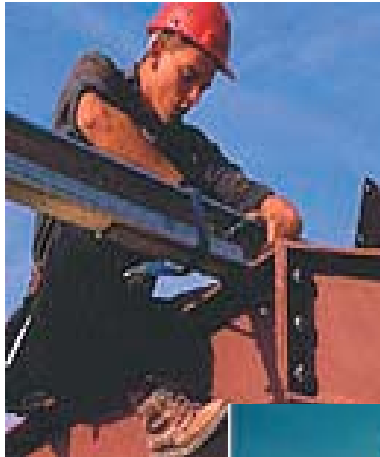
Raspravi se nisu odazvala nadležna ministarstva Federacije BiH, kojima bi to trebao biti prioritetan zadatak

U Komori je 02. februara održan Okrugli sto informiše javnost putem medija, kako bi se na taj način posvećen aktuelnoj problematici u građevinarstvu. Pozvani su bili predstavnici građevinskih firmi sa područja Kantona Sarajevo i sva nadležna ministarstva i institucije u KS i Federaciji BiH, jer je ocjena da se vrlo teško stanje u oblasti građevinarstva može jedino uspješno rješavati putem koordiniranih aktivnosti svih subjekata nadležnih za ovu privrednu oblast. Međutim, sjednici su se odazvali u velikom broju predstavnici firmi, dok su nažalost od pozvanih 25 nadležnih ministarstava i institucija prisutni bili samo predstavnici ministarstava za raseljena lica i izbjeglice od kantonalnog do državnog nivoa, Direkcije za ceste, Zavoda za izgradnju i Zavoda za planiranje KS.

Iz tih razloga, učesnici sastanka su izrazili veliko ogorčenje nedolaskom predstavnika ključnih ministarstava, pa se stekao utisak da njih ova problematika i ne zanima, iako bi to trebala biti njihova najvažnija aktivnost u datom momentu.

Učesnici rasprave usvojili su konkretne prijedloge i inicijative za rješavanje problematike iz oblasti građevinarstva koji će biti upućeni nadležnim organima.

Zaključeno je da se o ovim prijedlozima redovno

podigla odgovornost svih pojedinaca i nadležnih organa u čijoj je ingerenciji rješavanje problema u građevinarstvu.

E. Baždar

Poslovno povezivanje Sarajeva i Teherana

Generalni sekretar Ambasade Islamske Republike Iran Sultan Šahi susreo se 03. februara sa predsjednikom Privredne komore Kantona Sarajevo Kemalom Grebom i direktoricom Centra za ekonomske poslove sa inozemstvom Brankom Tankosić. Međusobno su razmjenjene informacije o mogućnostima i područjima saradnje, što će biti predmet zajedničkog rada u narednom periodu.

Sultan Šahi je upoznao prisutne da u martu mjesecu u zvaničnu posjetu Bosni i Hercegovini dolazi predsjednik Islamske Republike Iran. U sastavu delegacije iz Irana biće i predsjednik Privredne komore Teherana (Tehran Chamber of Commerce & Industries & Mines) koji će tom prilikom posjetiti Privrednu komoru Kantona Sarajevo. Na osnovu ranije izražene želje da se uspostavi saradnja između komora i povežu privrede Teherana i Sarajeva, najavljeno je da će prilikom ove posjete predsjednici komora ratificirati Sporazum o saradnji između komora Sarajeva i Teherana.

Kemal Grebo je izrazio zadovoljstvo što su odnosi Irana i Bosne i Hercegovine postigli visok stepen prijateljstva. Također je izrazio nadu da će Iranska ambasada nastaviti unapređivati saradnju sa Komorom i da će ohrabrivati investitore i biznismene iz Irana da se uključe u različite ekonomske i razvojne projekte Sarajeva.

E.B.

Realizirane edukacije u februaru

U skladu sa Programom rada Komore, Centar za edukaciju je realizovao dvodnevni seminar na temu «Komunikacija i komunikacijske vještine» 17. i 18. februara 2005.

Ovim seminarom Komora je počela set seminara iz oblasti Neuro-Lingvističkog-Programiranja – NLP. NLP je studija komunikacije, ljudskog ponašanja i procesa koji se odvijaju u njihovoj pozadini. Iz ove studije smo realizovali prvi seminar na temu komunikacija, tj. Modeliranju uspješnosti i savršenosti u ponašanju što vodi ka tome da svaka osoba koja prođe edukaciju treba da postane bolji komunikator. NLP je praktična integrativna tehnologija koja omogućava usavršavanje ponašanja, motivacije i djelovanja. To je škola izvrsnosti koja u ljudske ruke stavlja alat za bolju komunikaciju, pregovaranje i vođenje ljudi.

Šta znači NLP...? Neuro se odnosi na mozak (svijet opažamo kroz naša čula), Lingvističko se odnosi na jezik (ono što iskustveno razumijemo dajemo mu značenje i opisujemo ga jezikom), Programiranje se odnosi na unutarnje procese. Većina onoga što su ljudi sposobni učiniti (ili ne učiniti) povezana je sa unutarnjim programima.

Dakle, ova metoda je zasnovana na psihologiji, lingvistici, semantici, kibernetici i antropologiji.

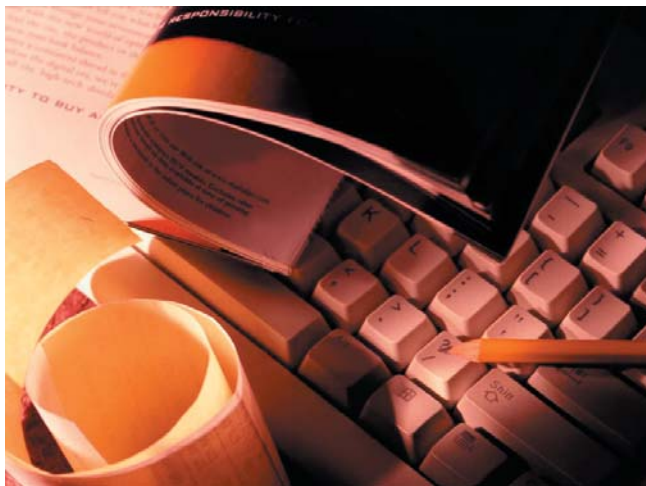
Komora je planirana realizaciju još tri seminara u toku 2005. godine na temu NLP-a: «Napredne prezentacijske vještine kroz NLP» (14-15 april), «Vještina savremene poslovne žene» (1-2 juni) i «Upravljanje vremenom» (13-14 oktobar).

Pozivamo privrednike da prisustvuju ovim seminarima i da se na taj način direktno upoznaju sa mogućnostima koje im može pružiti Neuro-Lingvističko-Programiranje!

Tajne uspješne prezentacije

U organizaciji Centra za edukaciju kadrova 1. februara realiziran je seminar na temu kako napraviti uspješnu prezentaciju. Predavači su bili Rasmira Mandić i Pamela Begović, eksperti za informatičke poslove.

Namjera predavača bila je osposobiti polaznike da sami, bez angažovanja stručnjaka, nauče proces izrade prezentacije, ugrađujući u nju elemente svoje firme, proizvoda ili usluge kako bi se polučili najbolji mogući rezultati. Na seminaru je kroz praktičnu primjenu pojašnjeno i korištenje pojedinih alata Power Pointa, programa namijenjenog za pripremu prezentacije.

Najava za mart

1. «Obuka iz medijacije» (3-7 mart)

Namijenjen svim osobama koji žele da postanu medijatori, da se prema zakonu o medijaciji aktivno uključe u rješavanje sporova alternativnim putem – medijacijom. Osim ovog seminara, zainteresirane osobe treba da prođu i praktični dio i time postaju medijatori.

2. «Zakon o stečaju» (17. mart)

Namijenjen svim zainteresiranim osobama koji se bave zakonskom legislativnom i praktičnom primjenom Zakona o stečaju.

3.»Upravljanje intelektualnim kapitalom» (24-25. mart)

4. Trening socijalnih vještina rukovodilaca» (31. mart)

Dva posljednja seminara su namijenjena svim rukovodnim osobama i drugim koji se bave ljudskim resursima – najvrijednijim resursom u svakoj organizaciji.

Pozivamo privrednike da prisustvuju ovim seminarima !

Detaljnije informacije možete dobiti u Centru za edukaciju kadrova na telefone: 250-107, 250-116, 250-117.

F. Podrug

Značajniji propisi doneseni u januaru – februaru:

GLASNIK BIH

- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka BiH («Sl. glasnik BiH», broj 3/05)
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost («Sl. glasnik BiH», broj 9/05)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine («Sl. glasnik BiH», broj 9/05)
- Zakon o izvršenju Budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2005. godinu («Sl. glasnik BiH», broj 7/05)
- Odluka o načinu izračunavanja koeficijenta raspodjele («Sl. glasnik», broj 3/05)
- Odluka o privremenoj obustavi primjene nulte carinske stope po Sporazumu o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore na robe porijeklom iz Srbije i Crne Gore iz tarifnih brojeva 220300 i 110100 Carinske tarife Bosne i Hercegovine («Sl. glasnik BiH», broj 6/05)
- Budžet institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza BiH za 2005. godinu («Sl. glasnik BiH», broj 7/05)
- Pravilnik o uslovima i procedurama ulaska i boravka stranaca («Sl. glasnik BiH», broj 4/05)
- Poslovnik o radu konkurencijskog vijeća BiH («Sl. glasnik BiH», broj 1/05)
- Arbitražna pravila – električna energija («Sl. glasnik BiH», broj 2/05)

FEDERACIJA BiH

- Zakon o mjeriteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine («Sl. novine F BiH», broj 8/05)
- Zakon o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine («Sl. novine F BiH», broj 8/05)
- Zakon o upravnim sporovima («Sl. novine F BiH», broj 9/05)
- Odluka o članarini Spoljnotrgovinskoj komori («Sl. novine F BiH», broj 6/05)
- Odluka o utvrđivanju Igmana, Bjelašnice, Treskavice i kanjona rijeke Rakitnice (Visočica) područjem posebnih obilježja od značaja za

Federaciju Bosne i Hercegovine («Sl. novine F BiH», broj 8/05)

- Uredba o prestanku važenja Uredbe o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova («Sl. novine F BiH», broj 2/05)
- Odluka o prestanku važenja Uredbe o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova («Sl. novine F BiH», broj 10/05)
- Izmjene i dopune Budžeta-Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2004. godinu («Sl. novine F BiH», broj 5/05)
- Etički kodeks za državne službenike u Federaciji Bosne i Hercegovine («Sl. novine F BiH», broj 7/05)
- Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o uslovima i postupku prodaje dionica u imovini privatizacijskog investicionog fonda po cijeni nižoj od 70% nominalne vrijednosti («Sl. novine F BiH», broj 2/05)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o licenci za objavljivanje javnog prijevoza u unutarnjem cestovnom prometu («Sl. novine F BiH», broj 3/05)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu upisa i vođenja Registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine («Sl. novine F BiH», broj 4/05)
- Pravilnik o uvjetima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada («Sl. novine F BiH», broj 9/05)
- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama («Sl. novine F BiH», broj 9/05)
- Pravilnik o postupanju sa otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat («Sl. novine F BiH», broj 9/05)
- Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom («Sl. novine F BiH», broj 9/05)
- Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o učešću kantona po osnovu poreza na promet akciznih proizvoda i načinu raspoređivanja tih prihoda («Sl. novine F BiH», broj 8/05)

Pripremila S. Operhal

Većina privrednih grana bilježi rast

Ohrabrujući indikatori poslovanja privrede

Iako prema podacima Svjetskog privrednog foruma (WEF), gdje je obuhvaćena analiza privrednih kretanja u 105 zemalja i gdje je BiH prvi puta uvrštena, ne zauzimamo nimalo zavidnu poziciju (iza nas su samo Čad, Angola, Bangladeš, Etiopija i Paragvaj), ipak **statistički podaci ukazuju na ohrabrujuća kretanja u poslovanju privrede BiH, a posebno u Kantonu Sarajevo.**

U protekloj 2004. godini, u odnosu na prethodnu, **industrijski obim proizvodnje u Kantonu Sarajevo** povećan je za 21 % (u Federaciji BiH za 13,2 %), gdje je od 18 privrednih grana, njih 16 zabilježilo pozitivna kretanja u rasponu od 4% (proizvodnja hrane i pića), do trinaest puta (proizvodnja medicinskih preciznih optičkih instrumenata i satova). Dvije su industrijske grane zabilježile pad proizvodnje i to: proizvodnja duhanskih proizvoda i prerada drveta i proizvodnja proizvoda od drveta (index 96,2 odnosno 80,8).

Proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju veća je u odnosu na 2003.g. za 127,2 %, proizvodnja kapitalnih proizvoda za 51,3 % dok je proizvodnja energije opala za 14,8%.

Treba istaći da su u 2004. g. učinjeni značajni pomaci u stvaranju jedinstvenog zakonskog okvira u Bosni i Hercegovini sa ciljem poboljšanja poslovnog okruženja privredi, samim tim i rastu investicija, kao što je primjera radi usvajanje Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, Okvirnog Zakona o registraciji poslovnih subjekata, Zakona o osnivanju Izvozno-kreditne agencije BiH, Zakona o akcizama u BiH, Zakona o javnim nabavkama itd.

I pored toga, ostala je i dalje **problematika** koja koči intenzivniji rast i kretanje industrijske proizvodnje u Kantonu

Sarajevo, kao što je **visok nivo sive ekonomije, nedovoljna zaštita domaće proizvodnje, česte izmjene legislative** koje stvaraju konfuziju, **zatim nedostatak značajnijih investicionih radova** koji bi mobilisali više industrijskih grana itd.

Pored rasta industrijske proizvodnje, u Kantonu Sarajevo pozitivna kretanja zabilježile su i sljedeće privredne oblasti:

- **proizvodnja i prodaja šumskih sortimenata za 4,6%, odnosno 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine**
- **promet u trgovini na malo za 79%, a međuentitetski promet za 71,7% i**
- **povećanje prihoda u turizmu za 7,3%, broja turista za 11,8% i broja noćenja za 16,4%**

U građevinarstvu i cestovnom prevozu roba u Kantonu Sarajevo je u odnosu na isti period 2003.godine zabilježen pad.

Da se obim investicija znatno smanjio pokazuje i vrijednost izvršenih građevinskih radova koja je niža za 6,9%, a kada je u pitanju cestovni prevoz roba on je manji za čak 30% u odnosu na usporedni period.

Posebno je teško stanje u građevinarstvu, s obzirom da se radi o veoma značajnim građevinskim kapacitetima i radnoj snazi angažovanoj u ovoj djelatnosti.

Bez značajnijih investicionih radova teško da će doći do ozbiljnijih pomaka u ovoj privrednoj oblasti. Za očekivati je da će planiranih cca. četrdesetak miliona KM u Budžetu Kantona Sarajevo koji se odnose na značajnije investicione radove, angažovati dijelom i građevinsku operativu kantonalnih firmi.

Spoljnotrgovinska razmjena Kantona Sarajevo je u 2004 godini u odnosu na prethodnu, **povećana za 27,7% (u FBiH za 13,8%)** i predstavlja trećinu ukupne federalne spoljnotrgovinske razmjene.

Značajno je da je u okviru takve razmjene **ostvaren viši rast izvoza u odnosu na rast uvoza.** Naime, izvoz u Kantonu Sarajevo je u odnosu na 2003.g. viši za 41,1% (u Federaciji BiH za 24%), dok je uvoz povećan za 25,1% (u FBiH za 10,8%).

Deficit spoljnotrgovinske razmjene Kantona Sarajevo je **viši za 21,2%** i predstavlja 42,8% ukupnog deficita Federacije BiH.

U Kantonu Sarajevo je i dalje visoka stopa nezaposlenosti Na kraju mjeseca novembra u Kantonu Sarajevo je radilo 92.375 radnika ili 6,8% više od broja zaposlenih u odnosu na isti mjesec 2003.g. odnosno 7,7% u odnosu na prosječan broj uposlenih u poređnoj godini. Na drugoj strani posao traži 63.459 lica iz čega proizlazi visoka stopa nezaposlenosti u Kantonu 40,7%. Da je do posla teško doći potvrđuje i podatak da su, u odnosu na oktobar, u novembru 2004.g. posao dobila samo 23 registrovana nezaposlena lica.

Prosječna neto plaća ostvarena u mjesecu novembru viša je za 23,5% od neto plaće u Federaciji BiH i iznosi 663 KM. Sa ostvarenom vrijednošću prosječne neto plaće u Kantonu jedna četveročlana porodica za zadovoljenje svojih osnovnih egzistencijalnih potreba trošila je njenih 68 % ili 446 KM, koliko iznosi vrijednost potrošačke korpe u Kantonu Sarajevo.

A. Čerimagić

Vanjskotrgovinska razmjena

Na bazi podataka Vanjskotrgovinske komore BiH, ukupan obim razmjene u KS u 2004. g. iznosi 2.853,8 miliona KM i za 27,7% je veći u odnosu na 2003. g. Vrijednost uvoza iznosila je 2.335,2 miliona KM, a vrijednost izvoza 518,6 miliona KM. Uvoz je u odnosu na prethodnu godinu povećan za 25,1%, a izvoz za 41,1%. Znatno brži rast izvoza odrazio se na povećanje stepena pokrivenosti uvoza izvozom sa 19,7% na 22,2%. Poređenja sa kretanjem posmatranih pokazatelja na nivou F BiH i BiH, ukazuju da je privreda KS u prošloj godini napravila značajan pozitivan pomak, kako u obimu, tako i u strukturi razmjene sa inozemstvom, ali isto tako ukazuje na činjenicu da je situacija u KS i dalje nepovoljnija. Ostvareni deficit na KS u 2004.g iznosi 4038 miliona KM, što čini 63% ukupno ostvarenog deficita u BiH u toj godini. U 2004. g pokrivenost uvoza izvozom na nivou FBiH iznosi 33,3% i na nivou BiH u cjelini 32%.

Ostvareni obim vanjskotrgovinske razmjene u 2004. g. u KS u odnosu na druge kantone u F BiH također pokazuje dinamičniji rast i relativno povećanje udjela u ukupnoj razmjeni. U 2004 .g 36,7 % ukupnog uvoza u FBiH otpada na KS i 24,7 % izvoza, prema 32,5%, odnosno 21,5% u 2003. g. Mada je po obimu razmjene KS na prvom mjestu, u pogledu pokrivenosti uvoza izvozom nalazi se na pretposljednem mjestu, iza Zapadno-hercegovačkog kantona. Situacija u pogledu stanja u uvozu i izvozu na KS je povoljnija kada se posmatraju realizirane vrijednosti per capita. Ostvareni izvoz po stanovniku u KS iznosi 1.868 hiljada KM i najveći je u odnosu na sve kantone pojedinačno, a dvostruko je veći u odnosu na prosjek za FBiH. Kada se posmatra uvoz, vrijednost uvoza per capita je niža nego u Zapadno-hercegovačkom Kantonu, ali je dvostruko veća nego

u prosjeku za FBiH.

Razlog za izraženo veliki udio uvoza u KS u odnosu na ostale kantone leži prvenstveno u činjenici da se radi o najvećem potrošačkom centru i po toj osnovi u velikom uvozu roba široke potrošnje i drugih potrošnih roba. Relativno značajan udio uvoza mašina i uređaja u posljednjih par godina može značiti nova ulaganja u proizvodne kapacitete, te se u narednom periodu može očekivati povećani izvoz. Ovoj konstataciji ide u prilog i činjenica da je u 2004. god. zabilježen značajan rast industrijske proizvodnje i to u oblastima iz kojih se izvozi: proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda (index 237,2), proizvodnja mašina i uređaja (index 118) proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica (index 116,5), proizvodnja hrane i pića (index 104).

Vanjskotrgovinska razmjena po državama

U toku 2004.g. privreda KS je poslovala sa preko 100 zemalja u svijetu. Pozitivan saldo u razmjeni ostvaren je sa svega nekoliko zemalja, među kojima se izdvajaju Švicarska sa oko 18,3 miliona KM suficita, Mađarska sa 16,3 miliona i Libija sa 2,1 miliona KM suficita.

Najznačajnija izvozna tržišta za robe sa područja KS, kao i BiH u cjelini su zemlje EU i zemlje sa kojima je potpisan ugovor o slobodnoj trgovini. Najznačajniji partner u izvozu je SR Njemačka u koju je izvezeno 132,6 miliona KM ili 25,6% ukupnog izvoza. Slijede: Mađarska sa 18,1% izvoza, zatim Hrvatska (16,9%), Švicarska (14,3%). Na ove 4 zemlje otpada oko 3/4 ukupnog izvoza.

Kada je u pitanju uvoz na prvom mjestu je Hrvatska sa 592,7 milion KM ili 25,4% ukupnog uvoza, zatim Njemačka sa 17% uvoza, Slovenija sa 15%, Austrija sa 7,5%. Iz četiri navedene zemlje u 2004 .g uvezeno je preko 655 vrijednosti

ukupnog uvoza.

Robe –izvoz i uvoz

U toku 2004. god. najznačajniji izvoznici sa područja KS su: Volkswagen Sarajevo, JP Elektroprivreda BiH, Standard d.d., SMBH d.o.o., Bosnalijek d.d., Klas d.d., SABOSS, d.o.o., Žica d.d., FDS d.d., i Metal d.o.o. Ovih 10 izvoznika ostvarilo je ukupno 76% cjelokupnog izvoza sa područja KS. To sa jedne strane ukazuje na veliku koncentraciju izvoza u malom broju kompanija, ali ukazuje i na činjenicu da je izbor roba koje se izvoze također dosta ograničen. U toku 2004. g. sa KS je izvezeno roba iz 88 odjeljaka carinske tarife, od čega se na prvih 25 po vrijednosti ostvarenog izvoza odnosi 95% izvoza. U okviru toga, na proizvode iz oblasti metalnog sektora odnosi se oko 49,4% izvoza, na energiju 26%, na proizvode iz drvoprerade 10,4% , prehrambenu industriju i pića 3%.

Najznačajniji uvoznici su:

Volkswagen Sarajevo, Energoinvest d.d., ORBICO d.o.o., Holdina do.o., BH Telecom d.d., Energopetrol d.d., Gorenje Commerce d.o.o., Podravka d.o.o., CCHBC BH d.o.o., Škoda auto BH d.o.o. Ovih 10 najvećih uvoznika realiziralo je ukupno oko 33% vrijednosti uvoza, a 50 najvećih uvoznika je ostvarilo oko 60% vrijednosti uvoza. Za razliku od izvoza, daleko je veći broj kompanija koje se bave uvozom , a i struktura roba koje se uvoze je raznovrsnija. Ipak, na 25 grupa proizvoda najviše zastupljenih u uvozu otpada oko 75% ukupnog uvoza. Od toga na metalni sektor otpada 39,5% uvoza, na naftu i derivate 11,4%, na razne hemijske proizvode 9,8%, na prehrambene proizvode 9,5% i na lijekove 2,9%.

B. Tankosić

Tabela I. izvoz, uvoz obim saldo – bih, fbih,ks, index2004/2003, pokrivenost

VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA

U MILIONIMA KM

	KANTON SARAJEVO			FBIH			BIH		
	2003	2004	INDEX	2003	2004	INDEX	2003	2004	INDEX
izvoz	367	519	141,42	1.711	2.122	124,02	2.313	2.994	129,44
uvoz	1.867	2.335	125,07	5.749	6.369	110,78	8.275	9.371	113,24
obim	2.234	2.854	127,75	7.460	8.491	113,82	10.588	12.365	116,78
saldo	-1.499	-1.817	121,21	-4.038	-4.247	105,18	-5.962	-6.377	106,96
pokrivenost	19,70%	22,20%	112,69	29,80%	33,30%	111,74	28,00%	32,00%	114,29

Tabela Najznačajnije zemlje partneri privrede KS U 2004. G.

U 000 KM

Zemlje	Izvoz	Uvoz	Saldo	Pokrivenost uvoza izvozom
Njemačka	132.632	396.350	- 263.718	33,5
Mađarska	93.684	77.387	+ 16.297	121,1
Hrvatska	87.460	592.708	- 505.248	14,8
Švicarska	74.025	55.684	+ 18.341	132,9
SCG	37.841	63.270	- 25.429	59,8
Slovenija	28.115	351.985	- 323.870	8,0
Italija	12.647	97.624	- 84.977	13,0
Austrija	7.254	175.760	- 168.506	4,1
ostali	44.933	524.406	- 497.473	8,5
Ukupno	518.591	2.335.174	- 1.816.583	22,2

Tabela: Struktura pretežnog izvoza po grupama roba

Grupe roba	Vrijednost (000 KM)	struktura
Metalni sektor	256.177	49,4
Energija	134.580	26,0
Drvoprerađiva	54.125	10,4
Prehrana i pića	15.592	3,0
Lijekovi	15.238	2,9
Tekstil i obuća	9.785	1,9
Cigarete	5.149	1,0
Ostalo	27.945	5,4
UKUPAN IZVOZ	518.591	100

Tabela. Struktura pretežnog uvoza po grupama roba

Grupe roba	Vrijednost (000 KM)	struktura
Metalni sektor	923.007	39,5
Energija- nafta i derivati	266.114	11,4
Prehrana i pića	221.391	9,5
Hemijski proizvodi	228.689	9,8
Lijekovi	67.926	2,9
Ostalo	628.047	26,9
UKUPAN UVOZ	2.335.174	100

Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo

Indeksi
2004/2003

Rast industrijske proizvodnje

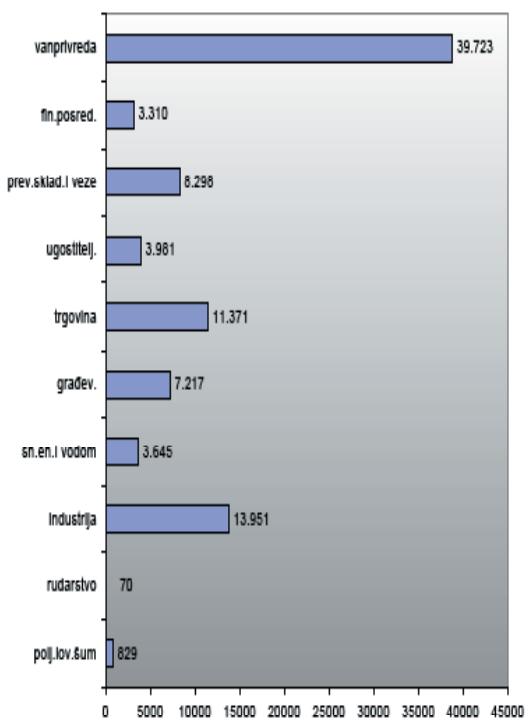
1 proizvodnja tekstila	630,6
2 proizvodnja hrane i pića	104,0
3 prerada kože, galanterije i obuće	109,4
4 pr. celuloze, papira i proizvoda od papira	106,6
5 proizvodnja metala	122,2
6 proizv. proizvoda od metala osim mašina	116,2
7 pr. ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	127,5
8 pr. medic. preciz. optič. instrum. i satova	1490,6
9 izdavačka i štamparska djelatnost	130,4
10 proizvodnja kemik. i kemijskih proizvoda	237,2
11 pr. namještaja, prerađivačka industrija	240,3
12 reciklaža	117,6
13 pr.proizvoda od gume i plastike	-
14 pr. motornih voz., prikolica i poluprikolica	116,5
15 proizvodnja mašina i uređaja	118,0
16 proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	123,3

Pad industrijske proizvodnje

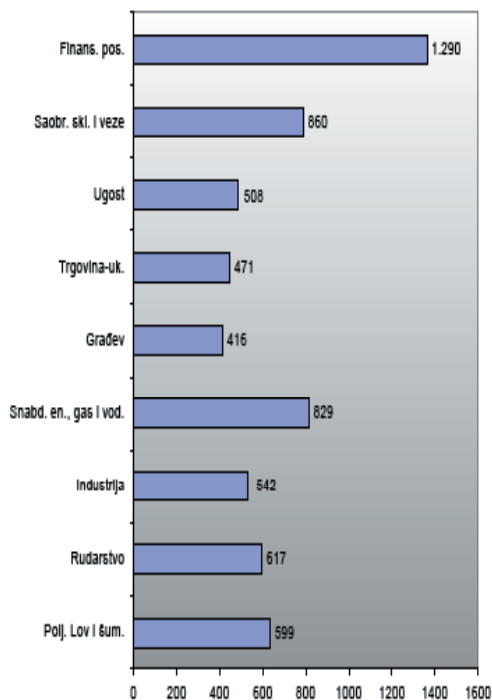
1 proizvodnja duhanskih proizvoda	96,2
2 prerar. drveta i proizvodnja proizv. od drveta	80,8

KANTON SARAJEVO – NOVEMBAR 2004. g. pregledi po sektorima privređivanja

Broj zaposlenih radnika - ukupno u KSA = 92.375

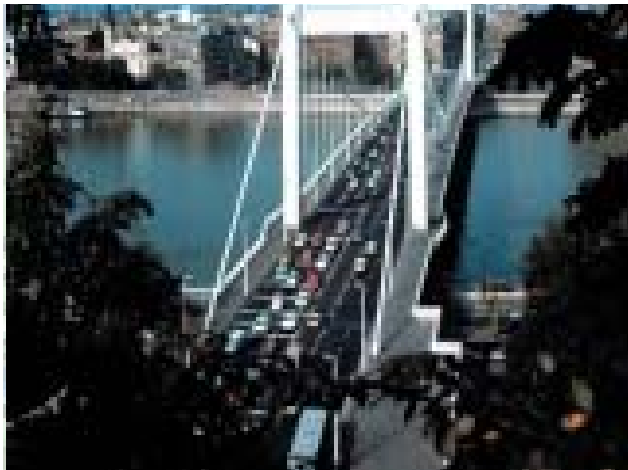
Prosječne neto plaće u privredi - u KM-

Među prvim uvoznicima bh. robe

Mađarska

Od početka tranzicije do kraja 2003.g. u mađarsku privredu je uloženo oko 35 milijardi EUR stranog kapitala.

Po prvi put od kako se prate rezultati poslovanja sa inozemstvom u BiH i na Kantonu Sarajevo, Mađarska se nalazi u samom vrhu zemalja – uvoznica bh.roba. Rezultati vanjskotrgovinske razmjene privrede Kantona Sarajevo u 2004.g. pokazuju da je u Mađarsku izvezeno roba u vrijednosti od 93,7 miliona KM, što predstavlja preko 75% ukupnog izvoza iz BiH u Mađarsku. Po prvi put je ostvaren i suficit u razmjeni u vrijednosti od 16,3 miliona i nivo pokrivenosti uvoza izvozom iznosi 121,1. Ovako značajan uspjeh u poslovanju sa Mađarskom rezultat je izvoza proizvoda iz grupe nuklearni reaktori, kotlovi, mašine i mehanički uređaji i dijelovi, a odnosi se konkretno na dijelove za motore.

Iako ovi rezultati ohrabruju, ostaje činjenica da je izvoz ograničen samo na mali broj proizvoda, a mogućnosti poslovanja i razmjene su daleko veće. Mađarska može biti značajniji partner u razmjeni sa Kantonom Sarajevo nego što je to do sada bio slučaj.

Koliko poznajemo Mađarsku kao partnera?

Evo osnovnih informacija.

Mađarska je centralno evropska zemlja sa površinom od oko 93 hiljade km² površine i tržištem od oko 10 miliona stanovnika. Vrijednost GDP u 2003. g. iznosi oko 139,8 milijardi US\$ i oko 13.900 US\$ per capita. Prosječna stopa rasta u posljednje 2-3 godine iznosi između 2 i 3%. Svoj uspješan i relativno dinamičan rast ostvarila je, između ostalog, zahvaljujući i značajnim stranim ulaganjima. Od početka tranzicije do kraja 2003.g. u Mađarsku privredu je uloženo oko

35 milijardi EUR stranog kapitala. Najznačajniji strani ulagači su: Njemačka, Francuska, Nizozemska, SAD, Italija i Japan.

Mađarska raspolaže značajnim prirodnim bogatstvima: uglj, prirodni gas, boksit, mineralne vode. Jedna od značajnih privrednih grana je poljoprivreda sa proizvodnjom žitarica, uljarica, šećerne repe, krompira, voća, i stočarstvom sa ovčarstvom, govedarstvom, peradarstvom i svinjogojstvom. U oblasti industrije najznačajnije grane su: elektro-industrija, mašinogradnja, industrija vozila, metalurgija, hemijsko-farmaceutska industrija, industrija građevinskih materijala, te prehrambena industrija.

U toku 2003 .g Mađarska je izvezla roba u vrijednosti od oko 40,6 milijardi US\$. Najznačajnije robe u izvozu su: mašine i oprema, razni gotovi proizvodi i prehrambeni proizvodi. U isto vrijeme Mađarska je uvezla robe u vrijednosti od oko 46,2 milijarde UD\$ i to uglavnom mašine i opremu, energiju, te razne gotove proizvode. Najviše je izvozila u Njemačku, Austriju, SAD, Italiju i Francusku, dok je najviše uvozila iz Njemačke, Austrije, Italije, Rusije, Kine, Belgije i Japana.

Mađarska je od maja 2004. g. ravnopravan član EU, a član je brojnih međunarodnih organizacija. kao što su: Svjetska trgovinska organizacija (WTO), Organizacija za privrednu saradnju i razvoj (OECD), Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), Svjetske banke (WB), USCATD-a, EFTA-e, FAO i sl.

B. Tankosić

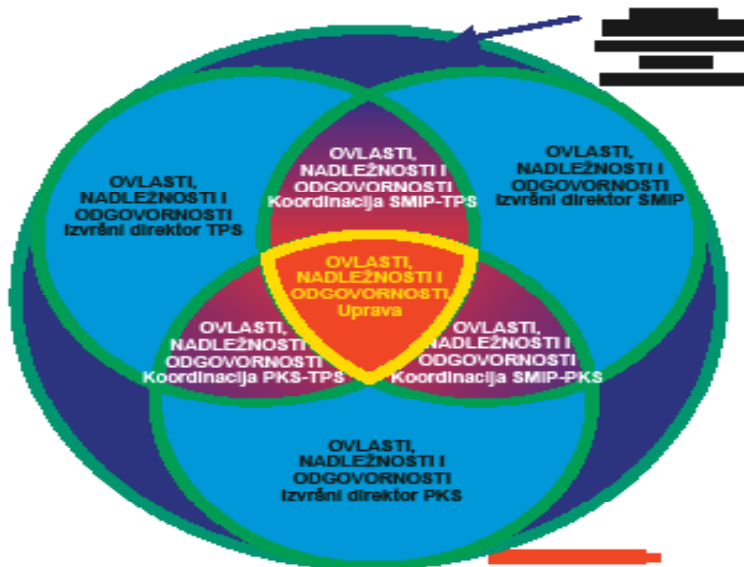
Zakonska regulativa

Uloga Uprave u dioničkom društvu

Kako je napisao jedan od najvećih savremenih mislilaca, dr. Jusuf El-Qaradawi, određivanje značenja riječi i onoga na što upućuje treba da prethodi svakoj akciji i radu kako bi nam cilj bio jasan i put ispravan.

Novom zakonskom regulativom u Federaciji BiH definiraju se neke nove riječi - uloga i odgovornost u upravljanju preduzećem. Tako je u slučaju dioničkog društva napravljena značajna promjena – uvedena je Uprava kao organ odgovoran za uspješnost poslovanja društva. Na čelu Uprave najodgovornija uloga povjerena je naravno dosadašnjem generalnom direktoru, sada imenovanom kao direktoru. Uz direktora se kao članovima Uprave dodjeljuje odgovornost novim ulogama – izvršnim direktorima sektora, dosadašnjim direktorima, te tako upućuje na neophodan timski rad najužeg rukovodstva privrednog društva. Ranije smo imali ulogu generalnog direktora koji je koncentrisao

čelnih ljudi, dakle dosadašnjih generalnih direktora, jer se otvorio novi put u kojem se prenose stvarne ovlasti na članove tima, ali i odgovornost za nadležnost koju svaki član tima ima na čelu svog sektora. Uz to, članovi tima su odgovorni i kao članovi Uprave za odluke koju donosi Uprava, a to su najvažnije odluke i tiču se kuda će društvo ići u budućnosti, kakvu će poziciju graditi na tržištu, koje će prednosti graditi, kakav će biti sistem motivacije, kako će se korisno znanje vrednovati u društvu i druga važna pitanja. S druge strane, sada se prvom čovjeku otvara stvarni prostor da preuzme ulogu vođe, da autoritativno vodi Upravu i cijelo društvo na sigurnu trasu koja vodi ostvarenju vizije društva

velike ovlasti i odgovornosti u jednoj osobi, dok su direktori sektora ostali bez stvarne odgovornosti, osim činjenice da su oni trebali izvršavati naloge generalnog direktora i time bi njihova zadaća bila realizirana, jer ih je on mogao u svaka doba smijeniti bez obrazloženja bilo kome. Sada je zakonski okvir usklađen sa modernim teorijama o upravljanju privrednim društvima, a koje su u skladu i sa zahtjevima međunarodnih normi sistema kvaliteta.

Bilo je sasvim logično očekivati da takav zakonski okvir bude rado prihvaćen u preduzećima, pa i od samih

u realnom vremenskom periodu, da osigura ambijent u kojem su svi članovi njegovog tima potpuno otvoreni i spremni voditi raspravu na bazi činjenica, potpuno mobilisani i posvećeni zajedničkim ciljevima i koji imaju izgrađen visok stepen međusobnog povjerenja i poštovanja.

To zahtjeva novi pristup, stalno učenje i novu energiju, ali ovakav pristup omogućava da se oslobodi energija svih uposlenih za pojedinačnu i zajedničku korist cijele kompanije. To je stvarna snaga koja donosi rezultat. Istina, sada čovjek na čelu kompanije nije više

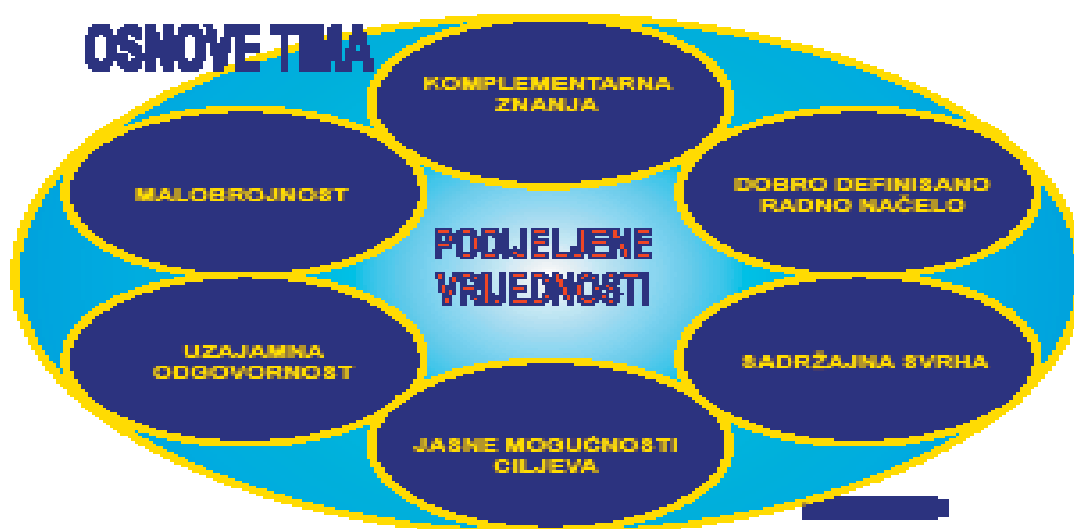
neprikosnoveni autoritet (a kome je to više potrebno?), njega sada više niko ne pita kakva će biti tehnološka rješenja, da li normativi materijala i vremena izrade mogu biti niži, da li je konstruktivno rješenje alata za neki novi proizvod kompanije prava stvar i niz drugih uskostručnih specijalnosti. U novoj postavci mi imamo stručne autoritete na operativnom nivou i menadžerske autoritete na različitim razinama rukovođenja.

Zbog čega se u stvarnosti ovo nije dogodilo? U velikom broju kompanija nije došlo do suštinskih promjena, a ponegdje ni do formalnih (ima i pozitivnih primjera – firma Enker, Tešanj), tj. ni do ispunjenja zakonskih odredbi. Neki od novouređenih statuta privrednih društava u kojima je do skora većinski kapital bio državni zadržala se riječ *generalni direktor* umjesto zakonom predviđene riječi *Direktor*. Ovo govori o velikoj inerciji u odnosima unutar preduzeća i otporima koji se javljaju bilo kakvim promjenama. Očigledno je da čelni ljudi žele zadržati ranije odnose, jer su oni na najbolji način štitili poziciju prvog čovjeka i činili je prilično udobnom, a istovremeno omogućavali eliminiranje izrastanja bilo koga kao autoriteta koji bi jednom mogao preuzeti direktorsko mjesto. Sada je očigledno da takav odnos odgovara i prvim saradnicima generalnog direktora, pa tako i ne čudi potpuna nemoć vlasti u ranijem periodu kada je u pitanju upravljanje preduzećima sa većinskim državnim kapitalom. Formirane tehnomenadžerske strukture sa konkretnim personalnim rješenjima su toliko ukorijenjene u sistem upravljanja i rukovođenja preduzećima, da se stvarne promjene mogu očekivati samo tamo gdje je došao, ili gdje će doći većinski vlasnik

sa iskustvom stvarnih tržišnih odnosa i zakonitosti koje iz tih odnosa proizilaze.

S druge strane, u preduzećima koja ne nose naslijeđe odnosa građenih na temeljima društvenog, odnosno državnog vlasništva nemamo takvu sliku. U većini dioničkih društava koja su formirana i razvijaju se isključivo na temelju kapital-odnosa, vlasnici kapitala koriste zakonsku otvorenost koja omogućava da Direktor društva čini Upravu. Ni u jednom ovakvom preduzeću ne može se naići na poziciju generalnog direktora. Ono što je manjkavost u velikom broju ovakvih društava je da su vlasnici kapitala još uvijek nepovjerljivi prema menadžerima, pa najčešće je vlasnik i prvi menadžer. To je u početnim fazama razvoja preduzeća uglavnom prednost jer se postiže velika fleksibilnost, brzo donošenje odluka i nadzor od jedne osobe kojoj je nesumnjivo stalo da preduzeće uspije. Ali kada takvo preduzeće ide u širenje svojih poslovnih aktivnosti - povećan obim aktivnosti i povećan broj uposlenih, tada je nužan prijelaz na menadžerski tim na čijem čelu je direktor. Donošenje odluka više ne može biti po principu: *ja mislim da je to najbolje – ja donosim odluku da ćemo to tako raditi*. Sada je nužan analitički pristup donošenju odluka, a za to je potreban komplementaran tim kako bi donesene odluke obezbijedile dalji rast preduzeća. S obzirom da je ovaj sektor kod nas u razvoju, očekivati je da će se vremenom vlasnička uloga i menadžerska funkcija na najbolji način razdvojiti.

Fuad Šišić
marketing direktor „Unico filter“, Tešanj

PARTNERS

PARTNERS je projekt **EUROKOMORE** koji je financiran od strane Evropske komisije kroz CARDS program. Ovo je dvogodišnji program unapređenja usluga koje komore zapadnog Balkana (Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije i SCG) pružaju svojim članicama u oblasti među-regionalne suradnje i međunarodnih trgovinskih usluga. Projekt, unutar drugih aktivnosti, uključuje uspostavljanje partnerstva između komora zapadnog Balkana i Evropske unije. U ovom projektu partner **Privredne komore Kantona Sarajevo** je **Privredna komora Treviso, Italija**.

Period implementacije projekta je deset mjeseci, a do sada je poduzet niz aktivnosti čiji je cilj osposobljavanje komorskog osoblja za pružanje novih usluga iz oblasti certifikata i standarda EU, ali i uspostavljanje suradnje između zainteresiranih kompanija sa područja Kantona Sarajevo i provincije Treviso u Italiji.

U okviru obuke do sada su održani seminari na temu **CE ZNAK (24. i 25. februar)** i **ISO 14001 (2 - 4. mart)**. Kroz obuku, radnici Komore će se osposobiti u datim oblastima kako bi unaprijedili usluge koje nude svojim članicama. Posjedovanje jednog od ovih certifikata u mnogome će doprinijeti ulasku BH kompanija na evropsko tržište.

POZIV NA SURADNJU SA TALIJANSKIM FIRMAMA

Privredna komora Kantona Sarajevo je uključena u realizaciju projekta Eurochambres – Partnerstvo. U suradnji sa Trgovinskom i industrijskom komorom Treviso iz Italije, kao partnerom u projektu, između ostalog, treba da se radi i na uspostavljanju konkretne suradnje privrednih subjekata. Analizom o mogućim oblastima za suradnju, zajedno sa predstavnicima Komore Treviso, utvrdili smo da su oblasti **metaloprerade** i **drvnog sektora** područja u kojima se može realizirati uspješnija suradnja.

U cilju prikupljena informacija o potencijalnim partnerima za suradnju obje komore upućuju istovjetan obrazac kompanijama, članovima komore, iz navedenih oblasti. Nakon prikupljenih i obrađenih podataka radit će se na konkretnom povezivanju zainteresiranih kompanija.

Ukoliko imate interesa za učešće u ovoj aktivnosti i želite da ostvarite suradnju sa partnerima iz Italije, molimo Vas da se za više informacija obratite na telefone 250-115; kontakt osoba Dubravka Bošnjak i 250-141; kontakt osoba Belma Jahović.

D. Bošnjak

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

British Embassy
Ljubljana

EUROPEAN ACADEMY FOR CHAMBER STAFF AT THE WESTERN BALKANS

Evropska akademija

U okviru projekta **Evropska akademija za osoblje komora zapadnog Balkana** u mjestu Ribno, u Sloveniji, održan je prvi seminar u ciklusu obuke komorskog osoblja iz komora zapadnog Balkana. Na seminaru su učestvovali predstavnici komora iz SCG, Makedonije i Bosne i Hercegovine.

Na ovom trodnevnom seminaru, osnovne teme su bile integracija u EU, evropsko pravo i programi, unutar kojih se govorilo o evropskim institucijama, zakonodavstvu, unutrašnjem tržištu zajednice, zakonu konkurencije, poljoprivrednoj politici, strukturnim fondovima te programima EU za zapadni Balkan.

U okviru obuke, organiziran je i **FORUM** na temu: Relevantna razvojna pitanja jugoistočne Evrope. U forumu su učestvovali Jože P. Damijan, Univerzitet

Ljubljana, Matija Rojec, Institut za makroekonomske analize i razvoj, Milica Uvalić, Univerzitet Perugia Italija, kao i svi predavači i učesnici seminara. Unutar Foruma razvila se veoma interesantna diskusija o razvoju JIE, te iskustvima Slovenije koja mogu poslužiti kao dobar primjer zemljama zapadnog Balkana.

Na kraju obuke upriličeno je i svečano potpisivanje **Sporazuma o međusobnoj suradnji na realizaciji zajedničkog projekta - Evropska akademija za osoblje komora zapadnog Balkana**. Potpisnici sporazuma su: Ambasada Velike Britanije u Sloveniji, Gospodarska zbornica Slovenije – Območna zbornica Ljubljana, Privredna komora Beograda, Stopanska komora na Makedonija, Privredna komora Crne Gore i Privredna komora Kantona Sarajevo.

D. Bošnjak

PARTNERS

Posjeta Evropskom parlamentu u Briselu

Predstavnici privrednih komora zemalja zapadnog Balkana u okviru obuke održane u Briselu, a unutar projekta PARTNERS, posjetili su Evropski parlament. Dio predavanja je organiziran u prostorijama Parlamenta, a učesnici su imali priliku da vide veliku salu u kojoj se održavaju sastanci koji se trenutno prevode na čak 20 jezika. Impozantna slika koja predstavlja moć u pravom smislu riječi!

Evropski parlament je predstavničko tijelo 455 milijuna stanovnika Evropske unije. Zastupnici u Parlamentu biraju se izravnim glasanjem još od 1979. godine, a broj zastupnika koji se biraju u pojedinoj zemlji članici razmjerni su udjelu stanovnika te zemlje u ukupnom broju stanovnika EU. Trenutno Evropski Parlament broji 732 zastupnika.

Evropski Parlament ima nekoliko osnovnih funkcija:

- Parlament ispituje prijedloge Komisije i zajedno sa Vijećem djeluje na različite načine (zavisno od modaliteta odlučivanja) u donošenju zakonodavnih odluka;
- Nadgleda djelatnosti EU u smislu odobravanja votuma za imenovanje Komisije (može joj izglasati

nepovjerenje), te upućuje pismene i usmene upite Komisiji i Vijeću.

- Parlament sa Vijećem dijeli nadležnost nad budžetom, izglasava godišnji budžet i prati njegovo provođenje.
- Evropski parlament imenuje Ombudsmena, a osim toga može imenovati istraživačke odbore koji nisu nadležni istraživati samo EU-organe, već i provođenje zaključaka EU-a unutar država članica.

U sklopu institucionalnog trokuta Unije (Evropska komisija, Vijeće EU i Evropski parlament) Parlament predstavlja građane Unije.

Parlament ima sjedište u Strazburgu, ali odbori održavaju sastanke, pa čak i vanredna zasjedanja u Briselu. Generalni Sekretarijat Parlamenta je smješten u Luksemburgu.

D. Bošnjak

I pored ograničenih finansijskih sredstava Privredna komora Kantona Sarajevo osposobljava svoje zaposlenike za pružanje usluga članovima Komore za njihovo uspješno uključivanje u regionalne i evropske integracije

Pristižu reakcije na stavove Komore

1. Vladi FBiH, poslanicima oba doma Parlamenta F BiH, OHR, USAID i Svjetskoj banci, **upućena su mišljenja i prijedlozi na Nacrt zakona o kontroli upisa dionica i kontroli ugovora zaključenih u postupku privatizacije u Federaciji Bosne i Hercegovine**, u januaru 2005. godine, a nakon sveobuhvatne rasprave na Savjetu Komore i Upravnom odboru.
 - Već imamo podršku određenih institucija koje su reagirale na stavove i prijedloge Komore, podržavajući inicijative za poboljšanje okvira privatizacije, konstatujući pored ostalog da je postojeći zakonski okvir generalno dovoljan da pruži mehanizme za propisno sprovođenje ugovornih obaveza.
2. Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo **upućen je prijedlog Odluke o vrsti podsticaja, kriterijima i postupku za ostvarivanje prava na novčane podsticaje u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Kantonu Sarajevo za 2005. godinu.**
 - Prema našim saznanjima Ministarstvo privrede prihvatilo je najveći broj prijedloga Komore koji će biti ugrađeni u konačni tekst Odluke.
3. Komora je uputila prijedlog Zavodu za zapošljavanje Kantona Sarajevo **za poboljšanje metodologije i kriterije za vrednovanje i selekciju programa koji će se finansirati iz sredstava podsticaja zapošljavanja u Kantonu Sarajevo.**
 - Postupak izmjene Metodologije je u toku.
4. Vijeću ministara BiH i Upravi za indirektno oporezivanje BiH, a na inicijativu članova Komore, **upućena je inicijativa za rješavanje problema nastalih usvajanjem i primjenom Zakona o akcizama.**

Federalna komora i VTK BiH su organizirale raspravu i uputili konkretne primjedbe na doneseni Zakon o akcizama, kao i prijedlog za donošenje Zakona o duhanu na nivou BiH.

 - Aktivnosti se nastavljaju.

M. Kadrić

Oglašavanje reklamno-propagandnih poruka u Glasniku

REKLAMA U GLASNIKU	CIJENA U KM		
1/5 stranice	50		75
1/4 stranice	70		100
1/3 stranice	100		150
1/2 stranice	150	+ 50% kolor	220
1/1 stranice	200		300

Cijena na koricama uvećava se za 20% prema gore specificiranim veličinama

Napomena: U cijenu nije uračunat porez na promet usluga u visini 10%

Za više informacija, obratite se na tel: 25 01 44 fax: 25 01 36, e-mail: elvirab@pksa.com.ba

VAŠ EVROPSKI PARTNER!

**IZNAJMLJIVANJE RASPOLOŽIVIH
PROSTORIJA I OPREME
U POSLOVNOM OBJEKTU KOMORE
ZA POTREBE DOMAĆIH I
STRANIH SUBJEKATA**

RAČUNARSKA SALA

Server, 10 računara,
pristup internetu...

VAŠ EVROPSKI PARTNER!

Želite organizirati različite

- prezentacije
- promocije
- predavanja
- seminare
- workshopove
- kurseve
- susrete
- okrugle stolove
- sjednice

Potrebne su vam sale sa
najmodernijom opremom
i ugostiteljskim
uslugama!?

VELIKA SALA - do 100 mjesta

SALON

Idealan ambijent za
vase poslovne razgovore

VAŠ EVROPSKI PARTNER!

**Nazovite Privrednu komoru
Kantona Sarajevo!**

VAŠ EVROPSKI PARTNER!

BIZNIS KLUB - do 30 mjesta

RESTORAN

Kompletna ugostiteljska usluga
za prijatne trenutke odmora

VAŠ EVROPSKI PARTNER!